

tatik bat da. Euskaltzaindiaren zuzendaritzak bere gain hartu behar duen arazoa edo egikizuna, alegia.

Beraz, hemendik aurrera gure batzarreen eta gauzen berri ematea Euskaltzainburuok beregain hartuko du. Berak idatziko du prensara bialdu behar den azalpena, eta azalpen hori egunkari eta aldizkarietara bialduko da. Era berean egunkari eta aldizkarietara eskatuko zaie bide honetatik ez datorren gauzarik gure elkarteari buruz ez dezatela onart, Euskaltzaindiaren onezkoa ez duenez gero.

Uste dut gauza honen axolari ohartuz eta bide hau hartzea txit komeni zaigula ikusiz, ontzat emango duzuela denok proposamendu hau.

Iruinean, 30-12-1970

«ANDIMA IBINAGABEITIA SARIA» EMAN ZENEKO HITZALDIA

Gaurko batzarreak ba du, ondo dakizuten bezala, zerbait berri eta berezi, zerbait aparteko, pozgarri eta guretzat ohoregarri denik. Caracas-ko «Euskera Lagunen Elkarteak» sari bat jarri zuen: «Andima Ibinagabeitia Saria». Eta Elkarte hark berak sari honen irabazle gertatu denari, Euskaltzaindiak ospez eta agerkiro saria eman dezaion eskatu digu. Euskaltzaindiak, jakina, baietz erantzun du. Pozik, ondo pozik gainera, hartuko duela saria behar bezalako ospeaz irabaztunari emateko kargua. Izan ere, gure barrutiko diren gauzetan Euskaltzaindiak ez du, ezin du bere burua gorde. Gure hizkuntza lantzen beren bizitza higatu dutenak saristatzeko eta go-raipatzeko okasiorik ezin gal lezake berak.

Sariaren irabazlea, Aita *Guillermo Larrañaga* jesuita, gertatu da.

Etengabeko langille isil jarraitua izan dugu Aita Guillermo Larrañaga. Hainbeste lan ditu atereak euskal aldizkarietan, eta hainbeste argitaragabeak. Beti irakaskintzan haritua, Ordenako nagusiek bialdu duten tokietan: *Caracas, Bilbao, Las Palmas, Tudela...* Beste askok, toki aldaketa hoiien aitzakiaz, aguro ukatuko zuen euskaltasuna, erromantikokeria bailitzan. Zuk ez duzu horrelakorik egin. Beti eraman duzu zeurekin euskeraren kezka, non-nahi zaudelarik. Eta euskeraren alde lan egiteko gogoia obraz erakutsi eta mamitu duzu. Batez ere, Didaktika eta Jakintza izan dira zuk jorratu, hornitu eta jantzi nahi izan dituzun sailak. Alde batetik, euskera horren premia gorritan dagoela ikusten zenduelako, eta bestetik zure irakaskintza ofizioak ere hartarako gaitzen zaituelako.

Eta hain zuzen, gaur beste lan askoren buruan saristatu dizuten lana ere sail hortakoa dugu: «Landare Jakintza»: hots, Botanikari buruz egin duzun lan eder, trinko, mamitsu eta baita usaintsua ere, Botanika lan bati dagokion bezala.

Hona hemen guztiontzat ispillu eta eredu bikaina.

* * *

Saria, berriz, Andima zenaren oroitzapenetan jarria da. Hark ere berdin euskeraren aldeko lanetan higitu zuen bere bizi guztia. Ez naiz hemen hasiko haren euskal lanak bana banaka aipatzen. Guztiok ezagutzen dituzute, noski, Virgilio-ren olerkiak, hark euskerara itzuliak. Eta joan urteetako euskal aldizkariak iraultzen eta aztertzen badituzute, maiz egingo duzue harekin topo. Batez ere, Euzko Gogoa-n, aldizkari hau Guatemala-n ateratzen zen garaian, liburuen kritikak eta abar gure Andimak egiten zituen.

Nik ez dakit Andimak gogoko zuen sail bat ontzeagatik heldu dion Aita Larrañagak Botanikari, baina haxe da egia. Orain dela hogeiterteko Euzko Gogoa aztertzen baduzue, gure Andima ere Botanika euskeraz ematen ibillia zela ikusiko duzue. Eta hauek baino lehenago, Lakoizketa nafarra, Arantzadi, Elisalde, Alhabe ta abar bide beretik ibilli ziren. 1963 gn. urtean Aita Gatchiteguy eta Aguerrek ere liburu gotor bat atera ziguten: «Laborantza. Laborantzatik hobeki bizitzeko»; nahiz eta Botanikakoa ez izan, ba du Botanikaz zer ikusi duen gauza asko.

Gizon guzti hauek guri ematen diguten jarraibidea: hori da guk ikasi eta gogoan hartu behar duguna. Andimak ba du urte haietako Euzko Gogoa-n lan bat Joannes Etxeberri Sarakoari buruz. Denok buruz dakigun historia triste hura kontatzen du. Hainbeste neke Didaktika gaiak euskeraz ematen hartu ondoan, Lapurdiko Biltzarren laguntza eskatu zuen. Bere seme Agustin igorri zuen Biltzarrrera. Hara joan zen Etxeberriren semea, bere aitaren liburuak besapean zituela, laguntza eske, baina ez zuen deus erdietsi. Komentario hau egiten du Andimak:

«Etxeberri gizajoa! Semea Uztaritzta biali zenun gure agintariak euskal bidera erakartzeko. Alperrik ordea.»

Eta beheraxeago jarraitzen du:

«Emen ari gaituzu zure iarraile euskaltzale mordoxka bat, gure izkuntza aurrera atera gurarik. Gu ere, zu bezela, txoro ta erotzat gauzkate euskotar eta are abertzale geienak, diruketa, atseginketa, alperketa, beste ametsik ez duten gizon GURPIL eta izatez gainetiko oriek. Naiago dugu, ordea, Etxeberri maite, zuk bezela gere bizitza guzia euskeraren onean erre, txiro, beartsu baita ere euskeragatik ero izan, ez euskotar geienak bezela diru-atsegin lokatzartean, Epikur-en zerri-taldeak antzo, muturrak sartuta uxarka ibili» (20-VI-1951).

* * *

Tori, bada, Aita prestua, ondo irabazia duzun Saria. Ez zure neke lanen ordain egokia delako, ba dakit. «Euskera lagunen Elkartek» leiaketa batean geraile neurtu zaitu. Eta bide batez, euskeraren aldeko zure lan guztiakgatik, Euskaltzaindiak eta Euskalerrriak, eskerronez beterik, omenaldi apur hau egin nahi dizute. Euskaltzaindiak gogoko duen lelo jakin hura berrituko dizut: Egindako lanen sari eta egingo dituzunen pozgarri izan dakizun, tori!

Eta Zorionak!

Iruinean, 30-12-1970